Förster kalverdrinkautomaat: betere groei, minder arbeid

De compact kalverdrinkautomaat van Förster is erg makkelijk te plaatsen en eenvoudig te bedienen. Kalveren leren snel waar ze gevoerd worden en melkveehouders besparen veel kostbare tijd.

Tekst en foto's: Dennis Snoek

Wie meer koeien wil melken, heeft ook meer kalveren te voeren. En dat neemt veel tijd in beslag. Dagelijks moet je immers melk klaarmaken, emmers schoonmaken en hokken uitmesten. Een kalverdrinkautomaat neemt een deel van dat werk uit handen. De Förster compact kalverdrinkautomaat is er in drie uitvoeringen: een die poedermelk voert, een die koemelk voert of een combinatie van de twee. Wanneer een kalf het voerstation binnenloopt en geïdentificeerd is, start de boiler met het opwarmen van leidingwater tot 42 graden Celsius. Vervolgens wordt 0,25 liter water in het mixvat gestort, al is die hoeveelheid aan te passen. Tegelijkertijd wordt de ingestelde hoeveelheid poedermelk uit de opslagbak gemeten en ook in het mixvat gedaan. Na enkele seconden intensief mixen kan het kalf de poedermelk drinken via de speen op het apparaat.

Om koemelk te voeren moet er in de buurt van de automaat een kleine melktank staan. Deze melk gaat via een warmtewisselaar in de automaat naar het mixvat, hiervandaan gaat het naar de speen. Op deze versie zit geen opslagbak voor poeder, die kan wel makkelijk worden gemonteerd. Met een gemonteerde opslagbak ontstaat de combiautomaat. Die kan water of poeder aan de melk toevoegen als de melk in het mixvat zit.

Controle

Het apparaat registreert hoeveel melk elk kalf opneemt. Als dit niet genoeg is, geeft het een signaal. De melkveehouder moet op tijd in de gaten hebben wanneer een kalf te weinig drinkt. Het komt erop neer dat melkveehouders dagelijks langs de kalveren moeten lopen om te kijken of alles goed gaat. Ze kijken gelijk of de voorraad melkpoeder nog voldoende is. Het apparaat heeft een opslagbak voor ongeveer 35 kg poeder. In de meeste gevallen zal een zak van 20 kg poeder in de bak worden gedaan en wordt de bak niet tot de rand toe gevuld. Op deze manier zijn er nooit openstaande poederzakken en kan de opslagbak toch goed dicht. Belangrijk, want poedermelk trekt vliegen aan. Daarom mag het mixvat niet onder de poeder komen. Standaard is er geen bescherming tegen vliegen, als optie kan een vliegendeur gemonteerd worden. Het reinigen van het apparaat moet in de standaardversie zelf gedaan worden, maar alle drie de ondervraagde melkveehouders hebben de optie om dit door een automatisch pompje te laten doen. Bij dit pompje is een kleine container voor reinigingsmiddel gemonteerd. Het reinigen gebeurt een- of tweemaal per dag, net hoe het apparaat is ingesteld. Vaak wordt de automaat ingesteld wanneer het apparaat geïnstalleerd wordt. De melkveehouder hoeft alleen de voorraad reinigings-

Feiten en cijfers Förster kalverdrinkautomaat

Aantal drinkstations	*1 of 2*
Aantal kalveren	*20 - 30 per apparaat, max. 50 kalveren*
Aantal spenen per station	*1 of 2*
Poederopslag	*+/- 35 kg*
Klaarmaken voer	*1 tot 1,5 l/min*
Vermogen	*2500 W*
Elektrische aansluiting	*230V of 400V, 50Hz, 16A*
Standaard opties	*Warmtewisselaar met gescheiden circuits met circulatiepomp en RVS pomp 120 W (voor koemelk of combi automaten), Electronische temperatuursensor bewaakt de melktemperatuur, Aanleerpomp voor nieuwe kalveren, Individuele portie-aanmaak, 250 ml per keer, handterminal met 8-rijig display*
Prijs standaarduitvoering	*€ 3.750,- (excl. btw*
Extra opties	*Tweede drinkstation, rvs uitvoering, additieven dosering (poeder of vloeistof), spoelmiddel dosering (automatisch reinigen) + mengbeker drainklep, reiniging warmtewisselaar, vliegenbescherming, klaphek voor twee groepen op één speen of twee boxen voor twee spenen.*

1. **Onder het deksel van de opslagbak zit een rooster om grote klonten te breken.**

2. **De poedermond en waterslang boven het mixvat. Het poeder kan weleens aankoeken.**

3. **De handterminal is overzichtelijk. Meestal worden een of twee groeiprogramma's voor alle kalveren gebruikt.**

Gebruikerservaringen

Ron Bunnik melkt samen met zijn vader in IJsselstein, Utrecht, een melkquotum van bijna 1,5 miljoen liter vol. Hij fokt jaarlijks ongeveer 45 kalveren op. Jaarrond staan tien tot vijftien vaarskalveren aan de kalverdrinkautomaat.

'Schoonhouden is belangrijk'

"Voorheen voerde mijn vrouw, mijn vader of ikzelf de kalveren. Dat kan voor verschil in porties en samenstelling van de melk zorgen. Samen met de arbeidsbesparing was dat de reden om een kalverdrinkautomaat te kopen." Omdat de melkmachineleverancier Förster apparaten verkoopt (onder DeLaval-naam) heeft hij dit apparaat gekocht. Dit is met name gemakkelijk voor servicebeurten die tegelijk met die van de melkmachine plaatsvinden. De automaat staat in de loods. Daar heeft hij twee ruime hokken, met in elk hok een speen. Bunnik monteerde bewust twee spenen, zodat jonge kalveren snel leren hoe het drinken werkt. De veehouder voert alleen poedermelk. De automaat zorgt voor een goede rantsoenering en de overgang naar ruw- en krachtvoer gaat goed; na zeven weken begint de automaat met afbouwen. De kalveren groeien zeker zo goed als eerst. Bunnik heeft bewust geen software bij de automaat: "Je moet toch langs de kalveren lopen om ze in de gaten te houden. Als iets niet goed is kun je dit gelijk verhelpen." De handterminal is dus voldoende. Het apparaat reinigt zichzelf naar behoren, al maakt Bunnik het een keer per week met de hand schoon.
Schoonhouden is belangrijk, want poedermelk trekt vliegen aan. Bunnik heeft dan ook bewust voor de vliegenbescherming gekozen. De automaat zorgt niet voor meer vliegen.
Rapportcijfer: 8

In Benschop (Utrecht) heeft Jan van Beek een melkveebedrijf met 650.000 liter melk. Hij houdt ongeveer dertig kalveren per jaar aan. Dit zorgt voor ongeveer tien kalveren aan de automaat.

'De service is dichtbij'

Van Beek had al besloten om een kalverdrinkautomaat te kopen en na een beurs werd het die van Förster. Hij heeft een rvs uitvoering, "Dat moet de levensduur verhogen", verwacht Van Beek. Ook nu leverde de melkmachinedealer het apparaat.
"De service is dichtbij, dat gaf de doorslag. De belangrijkste reden voor de aanschaf is arbeidsbesparing, maar daarnaast is de constante temperatuur en hoeveelheid beter voor de groei van de kalveren." Van Beek voert geen koemelk, alleen de biest in de eerste dagen. "Meestal gaat een kalf na een dag of drie aan de automaat, dit kan ook later als het kalf erg klein of zwak is." Na de bouw van een nieuwe stal zijn de kalveren gehuisvest in een aparte ruimte. Samen met de automaat zorgt het ervoor dat het nu heel goed gaat met de kalveren. De overgang naar ruw- en krachtvoer gaat ook heel goed. De melkveehouder merkt dat je dagelijks langs de kalveren moet om te kijken of alles goed gaat. De route op het bedrijf is zodanig dat hij voor en na het melken langs de kalveren komt. "Je moet blijven controleren." Ook Van Beek gebruikt geen software. "Het kantoor is te ver van de kalveren, dat werkt niet."
Rapportcijfer: 9

Vier jaar geleden bouwde Marco Versteeg een nieuwe stal in Cabauw, Utrecht. Inmiddels melkt hij hier 1,2 miljoen liter. Hij schafte de kalverdrinkautomaat aan na een aanbieding van de dealer die ook twee melkrobots plaatste.

'Het is de beste machine op het bedrijf'

"De kalverdrinkautomaat is de beste machine op het bedrijf, hij wordt 24 uur per dag gebruikt en gaat nooit kapot. Een goed ding!" Bij de nieuwbouw van de stal destijds, zijn de kalveren voorin de stal gekomen. De automaat heeft één speen met een scheidingshek tussen twee hokken. Omdat de hokken niet heel groot zijn, houdt Versteeg hier maximaal zeven kalveren per hok. Als hij opnieuw zou kunnen kiezen, zou hij de kalveren uit de stal halen. "De bacteriedruk is in een stal met veel koeien hoog." Van de kalveren die aan de automaat komen, leert 90 procent binnen een dag hoe ze kunnen drinken, aldus Versteeg. De kalveren blijken minder vaak ziek dan voorheen. "De automaat zorgt voor kleine porties per keer. Poeder is beter dan koemelk, die is te vet voor de fokkalveren. Een keer was er een beetje hoest onder de kalveren. In overleg met de dierenarts heb ik een geneesmiddel door de melkpoeder geroerd, dit werkte perfect." Net als de andere twee melkveehouders heeft Versteeg bewust geen software.
Rapportcijfer: 9

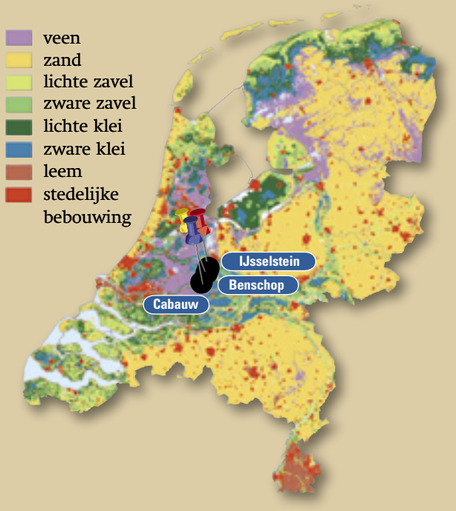

© Grondgebruikskaart Nederland: Alterra – Wageningen UR
Meer informatie over de kaart:
F. de Vries, telefoon (0317) 47 42 50

1middel in de gaten te houden. De poedermond wordt niet gereinigd en poeder uit de voorraadbak kan daardoor aankoeken. Dat is echter met een veeg van de hand of een doekje snel verholpen. Ook kan het helpen om een optionele verwarmde poedermond aan te schaffen.
Rondom de automaat en langs de voergoot is het vaak vochtiger dan in de rest van het hok. Vaker uitmesten is het gevolg, of er moeten roosters op de grond liggen.

▪ Bediening

Standaard wordt de Förster compact kalverdrinkautomaat met een handterminal verkocht. Via deze handbediening kunnen kalveren ingevoerd worden en kan worden bekeken of ze genoeg melk drinken. Daarnaast zijn zo verschillende voersnelheden en hoeveelheden in te stellen.

Tevens kan hier de herhaling van het reinigen mee ingesteld worden. Gebruikers stellen vaak maar één groeiprogramma voor fokkalveren in. Daarnaast heeft één melkveehouder een programma voor (stier)kalveren die sneller moeten groeien en meer melk krijgen. Net als het reinigen wordt het groeiprogramma meestal eenmalig ingesteld en vervolgens krijgen alle kalveren dezelfde hoeveelheid. Het enige dat de melkveehouder hoeft te doen is een identificatiehalsband om een kalf te hangen.
Zodra de dealer voor een servicebeurt bij de melkapparatuur komt, wordt meteen de kalverdrinkautomaat nagelopen en opnieuw gekalibreerd. Zo geeft de automaat altijd de juiste hoeveelheden poeder of koemelk. Een computerprogramma waarmee je via de computer in huis of in het kantoor de groei van de kalveren kunt volgen is optioneel. Groeiprogramma's kunnen dan gemakkelijk aangepast worden. Toch blijft het noodzakelijk dagelijks langs de kalveren te lopen, menen de gebruikers van het apparaat, omdat je alleen dan zieke kalveren snel ziet. ▪

De auteur is lid van Heeren XVII, Studievereniging Agrotechnologie, Wageningen Universiteit

Links het schot langs de automaat, rechts de speen met een drinkend kalf.

Een klaphek voorkomt dat kalveren elkaar hinderen.

Het gele pompje rechts zorgt één of twee keer per dag voor reiniging van de drinkautomaat.

Rapport Förster kalverdrinkautomaat

Plus
- *Arbeidsbesparend*
- *Constante temperatuur*
- *Constante beschikbaarheid*
- *Goede overgang op ruw- en/of krachtvoer*
- *Weinig tot geen onderhoud*

Min
- *Loopgebied rond automaat snel vochtig en vies*
- *Trekt meer vliegen aan als niet goed wordt schoongehouden*

Kortom
Een degelijk apparaat dat makkelijk is te installeren en eenvoudig is te bedienen. Het opfokken van kalveren komt elke dag terug, dit kost veel tijd. Deze automaat neemt veel werk uit handen. De software is niet nuttig bevonden omdat je toch dagelijks bij de kalveren langs moet om te kijken of alles goed verloopt. Als je via de computer ontdekt dat er iets met een kalf aan de hand is, ben je te laat.